

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - Wondere Wereld te LUMMEN

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	129304
Instelling	Vrije Basisschool - Wondere Wereld
Directeur	Ine GEERTS
Adres	Dr. Vanderhoeydonckstraat 14 - 3560 LUMMEN
Telefoon	013-29.65.77
Fax	013-29.65.77
E-mail	info@wondere-wereld.be
Website	www.wondere-wereld.be
Bestuur van de instelling	VZW Wondere Wereld
Adres	Dr. Vanderhoeydonckstraat 14 - 3560 LUMMEN
Scholengemeenschap	Onafhankelijke Methodescholen
Adres	Fabiolalaan 2 - 8020 OOSTKAMP
CLB	Vrij CLB West - Limburg
Adres	Sint-Catharinastraat 8 - 3580 BERINGEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	27-04-2015, 28-04-2015, 30-04-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	30-04-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	22-05-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Frank VERSTRAELEN
Teamleden	Hilde DE VLEESCHOUWER

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming.....	8
3.1.1.4 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: Nederlands, wiskundige initiatie en muzische vorming	8
3.1.1.5 Lager onderwijs: Nederlands	11
3.1.1.6 Lager onderwijs: wiskunde.....	13
3.1.1.7 Lager onderwijs: wereldoriëntatie.....	15
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	18
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	18
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	19
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	20
4.2 Evaluatiepraktijk.....	21
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	23
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	25
6.1 Wat doet de school goed?.....	25
6.2 Wat kan de school verbeteren?	25
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	26
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	27
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	27

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de vrije basisschool 'Wondere Wereld', gelegen net buiten de dorpskern van Lummen. Deze nog jonge school profileert zich met een pedagogisch project dat steunt op een aantal principes van het Freinetonderwijs. Ze biedt plaats aan een hondertal leerlingen, verdeeld in graadgroepen. Van de ouders wordt een actieve participatie verwacht vanuit een aantal concrete engagementen binnen de schoolwerking. Het team werd sinds de opstart in 2009 met meerdere obstakels op haar weg geconfronteerd. Zo diende reeds tweemaal noodgedwongen gezocht naar een nieuwe locatie. Sinds september 2014 is de school gehuisvest in een aangekochte zeer ruime villa op een groot domein. Zowel wat de coördinator als de begeleiders betreft, waren er de voorbije jaren meerdere personeelwissels, wat de continuïteit en doorstroming bemoeilijkt. Dit schooljaar werden opnieuw twee nieuwe begeleiders aangetrokken. Sommige personeelsleden genoten geen onderwijzersopleiding, maar zijn in het bezit van andere bekwaamheidsbewijzen.

Op basis van het vooronderzoek van 21 april 2015 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. Met de bedoeling een accuraat beeld van de actuele onderwijsleerpraktijk te kunnen schetsen, opteerde de onderwijsinspectie ervoor deze focus vrij breed te leggen. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor Nederlands, wiskundige initiatie en muzische vorming de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze de resultaten van het schoolteam om voor Nederlands, wiskunde en wereldoriëntatie de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de deskundigheidsbevordering en de evaluatiepraktijk en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke (context)kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de begeleiders van de kleutergroep(en) voldoende inspanningen leveren om in een evenwichtig en zo volledig mogelijk aanbod te voorzien dat hen in staat stelt de ontwikkelingsdoelen van Nederlands, wiskundige initiatie en muzische vorming na te streven. Uitdagende hoeken en activiteiten met functioneel gekozen materialen en werkvormen bieden de kleuters ruime ontwikkelings- en leeransen. De begeleiders nemen hun opdracht doelgericht op en ondersteunen de kleuters op een gelijkgerichte manier. Ze zijn zich bewust van wat goed kleuteronderwijs is en realiseren dit vooral door onderling overleg en samenwerking. Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen in de lagere afdeling wijst uit dat de school niet over valide en betrouwbare outputgegevens beschikt, waardoor vooral het onderwijsaanbod doorslaggevend is om de kwaliteit van het onderwijs te beoordelen. De begeleiders realiseren in onvoldoende mate de eindtermen en leerplandoelen voor de verschillende leergebieden in de focus. De visie en de aanpak zoals de onderscheiden leerplannen die beschrijven, zijn binnen het team minder bekend en zijn weinig richtinggevend voor de praktijk. Zowel de diepgang, de graduele opbouw, de volledigheid als de didactische frequentie waarmee leerplandoelen aan bod (moeten) komen, vormen nog wezenlijke uitdagingen. Ook op het vlak van de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk slaagt het team er voor de onderzochte leergebieden niet in een kwaliteitsvolle afstemming over de leefgroepen heen te realiseren. Het team van de lagere afdeling staat voor de opdracht de maatschappelijke verwachtingen inzake leerplanrealisatie op een structurele en kwaliteitsvolle manier te combineren met haar eigenheid als Freinetschool. Deze uitdaging komt tot uiting in het spanningsveld dat de begeleiders ervaren om de leerplandoelen te integreren in de planning, uitvoering en evaluatie vanuit hun aanpak die gebaseerd is op het gebruik van een aantal Freinetmethodieken en -technieken.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen in de focus maakt duidelijk dat de participatie van de leerlingen in de evaluatie van (leer)activiteiten en van het eigen leren positief is. Het doelgericht gebruik van de leerplannen als referentiekader voor de eigenlijke evaluatiepraktijk, met het oog op het volgen en bijsturen van het leerproces van de leerlingen, dringt zich op. Op het vlak van de professionalisering kunnen de doelgerichtheid en de doeltreffendheid verhogen. Naast de voorziene Freinetopleidingen hebben de teamleden vooral nood aan gerichte pedagogisch-didactische vorming om

de uitdagingen op vlak van de leerplanrealisatie aan te kunnen en tevens een meer doeltreffende leerbegeleiding te kunnen realiseren. De aanpak daarvan vereist een sterke gerichtheid op ontwikkeling én de keuze van functionele en effectieve vormen van ondersteuning.

Het onderzoek van het algemeen beleid toont aan dat de coördinator samen met het team voor de uitdaging staat het beleidsvoerend vermogen van de school te verhogen. Alle teamleden dienen betrokken bij de gelijkgerichte implementatie van de noodzakelijke veranderingen en vernieuwingen. Het is daarbij van wezenlijk belang dat het team vanuit gezamenlijke reflectie tot bindende afspraken komt. De collegiale en professionele openheid biedt kansen om van en met elkaar te leren. Tegelijk kan het zelfevaluerend vermogen groeien om kritisch te reflecteren over onderwijskundige en organisatorische aspecten en bijbehorende passende initiatieven te nemen. De prioritaire implementatie van de leerplannen biedt de kans om een gefaseerd ontwikkelingstraject uit te werken, zodat de school tegemoet komt aan verwachtingen ten aanzien van het nastreven en realiseren van de eindtermen.

De school besteedt in groeiende mate aandacht aan de organisatie van een beleid met betrekking tot bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Op dit moment is het beleid voornamelijk gericht op de opwaardering van de bestaande infrastructuur. Een ouder ondersteunt de coördinator als lokale preventieadviseur die als een 'goede huismoeder' de zaken opvolgt en coördineert. Hoewel het concrete beleid inzake bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne op dit moment globaal voldoet, is het aangewezen om een meer systematische, gestructureerde en volledige aanpak van het plaatselijk beleid te realiseren.

Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden toont aan dat het schoolteam voldoet aan de overige erkenningsvoorwaarden en ook de onderzochte reglementering in voldoende mate respecteert. Een aandachtspunt blijft evenwel het correct bewaren van de notulen, lijsten en dossiers met betrekking tot de getuigschriften.

De onderwijsinspectie geeft een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en voor de overige erkenningsvoorwaarden. Voor het kleuteronderwijs formuleert de onderwijsinspectie een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde "voldoen aan de onderwijsdoelstellingen" omwille van het voldoende nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands, wiskundige initiatie en muzische vorming. Voor het lager onderwijs formuleert de onderwijsinspectie een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde "voldoen aan de onderwijsdoelstellingen" omwille van het niet bereiken van de eindtermen voor Nederlands, wiskunde en wereldoriëntatie.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
wiskundige initiatie
muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
wiskunde
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De begeleiders streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen van Nederlands op een geïntegreerde wijze na. Via een krachtige en uitdagende leeromgeving, een doelgericht aanbod, zinvolle activiteiten en ondersteunende ontwikkelingsmaterialen komen de verschillende domeinen van dit leergebied op een evenwichtige en gevarieerde wijze aan bod.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De begeleiders streven de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied 'wiskundige initiatie' op een geïntegreerde wijze na. Ze creëren een krachtige leeromgeving met een doelgericht aanbod en zinvolle speelleermaterialen, waarbij de verschillende wiskundige domeinen evenwichtig aan bod komen.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De begeleiders streven de ontwikkelingsdoelen voor muzische vorming voldoende na. Binnen het onderwijsleeraanbod en –proces krijgen de meeste domeinen voldoende aandacht. Beleving en verwondering vormen een doordachte invalshoek waarbij kleuters kansen tot expressie krijgen.

3.1.1.4 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: Nederlands, wiskundige initiatie en muzische vorming

Curriculum	De begeleiders grijpen heel wat kansen om gericht te werken aan taalverwerving
Onderwijsaanbod	en -ontwikkeling en aan de doelen en inhouden van 'wiskundige initiatie' en
<i>Referentiekader</i>	'muzische vorming'. Ze hanteren hiervoor een aantal principes en technieken
<i>Planning</i>	vanuit de Freinetpedagogie.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	De leerplandoelen van de onderzochte leergebieden vormen duidelijk het
<i>Samenhang</i>	referentiekader om op een intentionele manier de ontwikkelingsdoelen na te
<i>Brede harmonische vorming</i>	streven. De mate waarin de begeleiders het evenwicht trachten te bewaken
<i>Actief leren</i>	tussen de input vanuit de kleuters en de na te streven leerplandoelen krijgt geleidelijk meer aandacht.

Zowel de observaties, de planningsdocumenten, het fotomateriaal als het kleuterwerk illustreren de aandacht voor een gevarieerd en volledig aanbod voor de onderzochte leergebieden. De kleuterwerking is gericht op het stimuleren van actief, onderzoekend en zelfsturend leren. Een kwaliteitsvol aanbod via een doordachte hoekenwerking en een aantal specifieke Freinet-activiteiten gekoppeld aan kennis van de leerplannen om gericht op kleuters in te spelen zijn hierbij belangrijke pijlers.

De belevingswereld van de kleuters krijgt een centrale plaats als aangrijpingspunt voor de realisatie van het onderwijsleeraanbod en -proces.

De begeleiders richten zich op de ontwikkeling, het eigen (leer)tempo en de verwerkingsmogelijkheden van de kleuters. Ze realiseren een

thematisch/projectmatig onderwijsleeraanbod en –proces en creëren zowel een sterk werkelijkheidsgericht als horizontaal samenhangend onderwijs. De visie op het taalonderwijs behelst onder meer de focus op de levensechtheid en functionaliteit van het taalaanbod, de nadruk op mondelinge en schriftelijke communicatie en de voorkeur voor een geïntegreerde benadering.

Taalvaardigheidsontwikkeling krijgt een ruimere plaats toebedeeld dan taaltechnische deelaspecten. De nadruk ligt hierbij vooral op de ontwikkeling van communicatievaardigheden.

De kleuters krijgen - onder meer vanuit de eigenheid van aspecten van het Freinetonderwijs – heel wat kansen tot taalverwerving en -ontwikkeling. Dit komt onder andere tot uiting in de organisatie van een rijke en talige leeromgeving, waarbij de begeleiders er meer en meer in slagen om een verantwoord evenwicht te vinden tussen het benutten van de interesses van de kleuters en het nastreven van de leerplandoelen.

Op een doorgaans speelse, maar gestructureerde manier bieden de begeleiders diverse aspecten van rekenvaardigheden aan in functie van de kennis van de wereld. Dat gebeurt occasioneel tijdens besprekingen in de praatronde en de dagelijks weerkerende activiteiten. Het doelgerichte aanbod situeert zich vooral in de hoeken die kansen geven tot exploreren en experimenteren. Actief leren en zelfstandig spelen zijn uitgangspunten om de kleuters aan te zetten tot wiskundig handelen, denken en verwoorden.

In samenspraak met de kleuters kiezen de begeleiders de onderwerpen en ‘brainstormen’ met hen over inhoud en activiteiten. Ze vertrekken bij het opzetten van de ‘onderzoekjes’ vanuit de interesse van één of meerdere kleuters. Om de leerplandoelen intentioneel na te streven voegen ze vanuit hun eigen inzichten doelen, inhoud en activiteiten aan de thema’s toe. Op die manier creëren ze een voldoende rijk en evenwichtig aanbod. De geïntegreerde benadering van de leergebieden resulteert in een rijke en gevarieerde klaspraktijk waarbij kleuters zowel tijdens specifieke activiteiten als tijdens keuzemomenten mogelijkheden krijgen om te exploreren, te ontdekken en interactief te leren. De input van de kleuters biedt een brede waaier aan kansen om de nabije wereld te ontdekken en de opgedane indrukken op een muzische manier te uiten. De begeleiders trachten in groeiende mate alle domeinen van het leergebied muzische vorming doelbewust en doelgericht aan bod te laten komen. Het leerplan en de deelleerplannen krijgen evenwel nog minder een uitgesproken plaats in de planning, uitvoering en evaluatie. De verdere implementatie en de optimalisering van het gebruik van de planningsinstrumenten kunnen de doelgerichtheid op termijn nog verhogen.

Onder meer bij praat- en toonrondes, maar ook tijdens gerichte activiteiten binnen projecten en onderzoekjes en het vrij spel in de hoeken zijn de begeleiders alert om gerichte impulsen te geven op basis van wat bij individuele kleuters leeft of wat zich aandient vanuit de groep. De keuze voor een leeftijdsheterogene kleutergroep draagt bij tot een sterke gerichtheid op een gedifferentieerde onderwijspraktijk op het vlak van planning, uitvoering, evaluatie en bijsturing.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

Het team opteerde om dit schooljaar de kleuterwerking te organiseren vanuit een "classe unique"-gedachte. Kleuters van verschillende leeftijden zitten samen in eenzelfde ruimte en hebben twee vaste begeleiders. Hoewel deze er zijn voor alle kleuters heeft elk van hen de verantwoordelijkheid over de jongste of oudste kleuters. Op deze manier komt elk ontwikkelingsniveau voldoende aan bod. Een derde begeleider biedt extra ondersteuning. Enkele activiteiten die meer

specifieke vaardigheden vragen – zoals onder meer de ‘praatronde’, luisteroefeningen en lees- en rekenvoorwaarden – zijn meer leeftijdsgebonden en gaan door in verschillende niveaugroepen.

Naast een ruimer aanbod in het klaslokaal kunnen kleuters op deze manier meer leren van elkaar, ontwikkelen ze op hun eigen tempo en krijgen kansen om sociale vaardigheden te oefenen. Kinderen kunnen ook makkelijker aansluiting vinden bij de begeleider van wie de stijl hen het meest aanspreekt.

De begeleiders kennen de kleuters door en door en hebben de mogelijkheid om elkaar feedback te geven. Op praktisch vlak ligt het voordeel van deze werkwijze voor de school in het optimaal benutten van de onderwijstijd.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De begeleiders slagen erin om een rijke klasinrichting te combineren met een sterke inbreng van materialen. Op die manier krijgen kleuters heel wat kansen om vanuit talige, wiskundige of muzische invalshoeken te exploreren, te experimenteren en te ontdekken. Bij de bepaling van het additioneel aanbod in de hoeken besteden begeleiders meer en meer aandacht aan de selectie van relevante doelen, waardoor de keuze van de ontwikkelingsmaterialen in groeiende mate bijdraagt tot de doelgerichtheid van het onderwijsleeraanbod en –proces.

Materieel beheer
Infrastructuur

Het zeer ruime en aantrekkelijk ingerichte schooldomein biedt de kleuters veel spel- en bewegingsmogelijkheden met voldoende kansen tot waardevolle ervaringen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De groepsbegeleiders volgen de ontwikkeling van hun kleuters via geregelde observaties en de periodieke screening van welbevinden, betrokkenheid en competenties via een procesgericht kindvolgsysteem. Ze hebben daarbij oog voor zowel algemene leervoorwaarden als voor specifieke, aan Nederlands gerelateerde ontwikkelingsaspecten. Bij de oudste kleuters levert de door de school gekozen lees- en schrijfmethode additionele informatie met het oog op de voorbereiding van een vlotte overgang naar de lagere afdeling. Deze informatie leidt tot een aanpak waarbij differentiatie in verwachtingen en moeilijkheidsgraad, begeleiding en materialen binnen de reguliere activiteiten en in de hoeken een duidelijke plaats krijgen.

Gerichte observaties bieden de begeleiders kansen om een aantal rekenvoorwaarden en wiskundige inzichten van de kleuters in kaart te brengen. De analyse en de interpretatie ervan geven aanleiding tot differentiatie op kind- of groepsniveau.

De mate waarin de begeleiders de ontwikkeling van de kleuters voor specifieke leerplandoelen van muzische opvoeding opvolgen, verloopt nog veeleer intuïtief. De begeleiders richten zich meer op de volledigheid van het aanbod dan op de mate waarin ze de leerplandoelen al dan niet realiseren. De ontwikkeling van een passend evaluatiesysteem voor dit leergebied biedt kansen om op een meer gestructureerde manier de ontwikkeling van de kleuters op te volgen en te ondersteunen.

Het team ziet de mogelijkheden om bijvoorbeeld door het gebruik van een digitaal systeem enerzijds de planning en anderzijds het kindvolgsysteem functioneler te maken. Dit biedt de kans om op termijn zowel de volledigheid als de didactische frequentie waarmee leerplandoelen aan bod komen te bewaken als om de informatie over de ontwikkeling van de kleuters te digitaliseren en voor alle kindbetrokkenen ter beschikking te stellen.

Begeleiding	De groepsbegeleiders zijn de eerste verantwoordelijken voor de zorgbrede aanpak waarbij preventie meer en meer in de focus staat. Zij houden daarbij rekening met zowel de verschillen in leeftijd als met de ontwikkeling van de individuele kleuters binnen hun (deel)groep. Ze differentiëren tijdens activiteiten in verwachtingen en moeilijkheidsgraad, begeleiding en materialen. De toenemende aandacht voor de doelgerichte aanwending van het aanbod in de hoeken en van speelleermaterialen om impulsen tot verdere (taal)ontwikkeling te geven, leidt tot een rijke, gevarieerde en op differentiatie gebaseerde onderwijspraktijk. De begeleiders ondernemen op remediëring gerichte interventies voor kleuters met specifieke noden. Wanneer deze aanpak onvoldoende vruchten afwerpt, bespreekt het team de specifieke zorgvraag van de kleuter(s) met het oog op een optimalisering van de begeleiding. Indien nodig krijgen kleuters in toenemende mate een planmatige, individuele begeleiding.
Leerbegeleiding	
<i>Beeldvorming</i>	
<i>Zorg</i>	

3.1.1.5 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet niet

De begeleiders van de lagere afdeling bereiken met hun leerlingen de eindtermen voor het leergebied Nederlands in onvoldoende mate. Zowel het onderwijsaanbod, de leerbegeleiding als de evaluatiepraktijk zijn ontoereikend. Het ontbreekt voor dit leergebied aan evenwicht en volledigheid binnen de leergroepen en aan de nodige graduele opbouw en afstemming over de leergroepen heen.

Curriculum	De beschikbare outputgegevens tonen aan dat het op het einde van de lagere afdeling bereikte niveau voor Nederlands van meerdere leerlingen ontoereikend is.
Onderwijsaanbod	
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	De school opteerde om haar taalonderwijs op te bouwen vanuit de methodiek van de 'alfabetcode'. Deze methodiek neemt het 'spreken' van kinderen als vertrekpunt, leert hen eerst schrijven en van daaruit lezen. In de actuele praktijk is de school nog op zoek naar de link tussen echt en zinvol taalonderwijs en de basisprincipes van deze 'alfabetcode'.
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	

Vanuit de gebruikte Freinettechnieken is er aandacht voor verschillende domeinen van dit leergebied. De planningsdocumenten bevatten evenwel enkel de vaste en weerkerende activiteiten, maar vermelden geen specifieke inhouden of (leerplan)doelen en evenmin een opdeling binnen een graad. Ook niveaudifferentiatie ontbreekt hier.

Het team tracht 'taalontwikkeling in voor leerlingen begrijpbare, zinvolle en inspirerende activiteiten' te benaderen. Dit leidt globaal tot een leeromgeving, die de leerlingen in groeiende mate uitdaagt en uitnodigt om verantwoordelijkheid voor het eigen leren op te nemen. De begeleiders trachten aan te sluiten bij 'levensechte taalgebruikssituaties' waarbij ze een 'taalrijke leeromgeving' trachten te creëren.

'Luisteren' en 'spreken' komen voor tijdens de praatrondes, klasraden en boekbesprekingen. De leerlingen krijgen hierbij kansen om op een geïntegreerde manier verschillende taalvaardigheden te oefenen en toe te passen. Voor 'lezen' fungeert de eerder genoemde methodiek als leidraad. Ook de meer leestechische aspecten krijgen een plaats binnen het onderwijsproces en via het gebruik van onder meer vrije teksten, teksten bij projecten en artikels in kranten en tijdschriften komt het begrijpend lezen aan bod.

Voor het domein 'schrijven' krijgen de leerlingen kansen tot productiviteit. De 'vrije teksten' vormen de spil van het taalonderwijs. Naast de functionaliteit van het schrijven van de teksten op zich vormt de inhoud ervan uitgangspunt voor

heel wat talige activiteiten. De bespreking van vrije teksten geeft nog minder aanleiding tot doelgericht reflecteren over inhoud en taalgebruik, taalbeschouwing en spellingaspecten. 'Taalbeschouwing' krijgt een eerder technische invulling, waardoor de leerlingen minder worden aangesproken om kritisch te reflecteren over functie, inhoud en vorm van taal.

De pedagogisch-didactische benadering van Freinetonderwijs richt zich sterk op communicatief taalonderwijs. De begeleiders slagen er echter nog onvoldoende in om de eigenheid van Freinetonderwijs en de maatschappelijke verwachtingen, namelijk het realiseren van de leerplandoelen, voor het leergebied Nederlands met elkaar te verzoenen. Hierdoor benaderen ze de algemene doelstellingen en de totaalvaardigheden van het leerplan Nederlands eerder impliciet. De meer concrete en gradueel opgebouwde leerplandoelen binnen de verschillende domeinen komen algemeen onvoldoende aan bod, waardoor zowel de volledigheid van het aanbod als de didactische frequentie niet worden gegarandeerd.

Taalvaardigheidsontwikkeling krijgt een ruimere plaats toebedeeld dan taaltechnische deelaspecten. De begeleiders beschikken over schooleigen leerlijnen. Dit zijn veeleer vereenvoudigde verwoordingen van de leerplandoelen die linken leggen met algemene activiteiten en voornamelijk inhoudelijke accenten voor de verschillende doelgroepen aangeven. De algemene doelstellingen en de totaalvaardigheden van het leerplan worden door deze benadering grotendeels gerealiseerd. De meer expliciete leerplandoelen per domein vormen evenwel nog geen referentiekader om het onderwijsleeraanbod en –proces te plannen en uit te voeren, wat de doeltreffendheid om de leerplandoelen te realiseren hypothekeert.

Materieel beheer

Uitrusting

*Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen*

De school beschikt algemeen over een degelijk materiaalenaanbod. Zo zijn er heel wat gevarieerde boekenhoeken en individueel werk- en oefenmateriaal. In sommige lokalen zorgen een aantal referentiekaders voor de nodige visualisatie en ondersteuning. Ook hier ontbreken nog duidelijke afspraken in functie van een graduele opbouw en het functioneel gebruik ervan.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

Voor de evaluatie van de vorderingen voor Nederlands baseren de begeleiders zich sterk op momentane observaties en op gesprekken met leerlingen over hun eigen ervaringen en belevingen. Ze focussen daarbij meestal op de verwerving van een globaal beeld op de taalontwikkeling van de leerlingen en veeleer beperkt op de mate waarin de leerlingen meer concrete doelen bereiken. Ook voor de bepaling en opvolging van het leesniveau gebruikt de school geen genormeerde toets en beoordeelt de vorderingen van de leerlingen hieromtrent veeleer 'gevoelsmatig'. Sommige begeleiders volgen de vorderingen voor spelling op via een eigen systeem dat aansluit bij de behandelde leerstof.

De begeleiders gaan niet na in welke mate de de leerlingen leerplandoelen voor de verschillende domeinen bereiken. De gegevens in observaties en rapportering over de prestaties en vorderingen van leerlingen zijn erg algemeen en nog weinig doelgericht geformuleerd. Ook de beoordelingscriteria zijn weinig transparant, zodat ook deze gegevens weinig betrouwbaar zijn om er het bereiken van de eindtermen via de leerplandoelen uit af te leiden.

Vanuit de schoolspecifieke visie staat een permanente evaluatie voorop. De school opteert ervoor geen gestandaardiseerde of andere objectieve toetsen af te nemen om de ontwikkeling van de leerlingen in kaart te brengen. Afhankelijk van het met de klasgroep, subgroep of individueel doorlopen onderwijsleerproces trachten de begeleiders dit voor zichzelf 'in kaart' te

brengen of hierop minstens een kijk te krijgen. De wijze waarop ze dit doen is heel divers en belemmert een overzicht van de vorderingen en prestaties van de leerlingen over de jaren heen. De school maakt geen gebruik van genormeerde testen voor spelling en technisch lezen om de ontwikkeling van de eigen leerlingen te kunnen vergelijken met representatieve referentiegroepen.

Begeleiding Vanuit hun observaties differentiëren of remediëren begeleiders voornamelijk op
Leerbegeleiding leerlingenniveau. Binnen de graadgroepen trachten ze op basis van de verschillen
Beeldvorming in leeftijd een grove differentiatie te realiseren binnen meestal eenzelfde
Zorg aanbod. Er zijn echter geen afspraken over het toepassen van mogelijke en wenselijke vormen van differentiatie, waardoor ieder naar eigen inzichten handelt. Het gebrek aan diepgang in de opvolging van de doelenrealisatie door de leerlingen hypothekeert een gerichte zorgbrede en zorgverbredende ondersteuning voor Nederlands.

De zorgbrede werking krijgt momenteel vooral vorm bij de uitwerking van een individueel leertraject (bij bv. uitgesproken lees- of schrijfmoeilijkheden) of het nemen van sticordmaatregelen.

Professionalisering Het schoolteam heeft nog weinig geïnvesteerd om de concrete realisatie van de
Deskundigheidsbevordering gehanteerde leerplannen te stroomlijnen met de principes en de uitgangspunten van het Freinetonderwijs.
Nascholingen
Interne expertise

Overleg en intervisie onder meer op vlak van de didactische aanpak binnen het leergebied Nederlands leidden slechts in beperkte mate tot de noodzakelijke afstemming en samenhang binnen het didactisch handelen voor Nederlands over de leergroepen heen.

Ook het effectief gebruik van Freinet-technieken is afhankelijk van de persoonlijke inzichten van de begeleiders.

3.1.1.6 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet niet

De begeleiders bereiken met hun leerlingen de eindtermen voor het leergebied wiskunde in onvoldoende mate. Zowel het onderwijsaanbod als de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk zijn ontoereikend. Het ontbreekt aan evenwicht en volledigheid binnen de leergroepen en aan de nodige graduele opbouw en afstemming over de leergroepen heen. De beschikbare outputgegevens tonen aan dat van meerdere leerlingen het bereikte niveau voor dit leergebied aan het einde van de lagere afdeling ontoereikend is.

Curriculum In de visietekst 'levende wiskunde' stelt het schoolteam enkele belangrijke
Onderwijsaanbod principes voorop. Vanuit de overtuiging dat kinderen leren 'vanuit hun
Referentiekader natuurlijke omgeving' en met de bedoeling dat wiskunde-onderwijs voor de
Planning kinderen 'boeiend, functioneel, realistisch en toepasbaar' moet zijn, kiest de
Evenwichtig en volledig school te vertrekken van levensechte wiskundesituaties die aanleiding geven tot
Samenhang zoeken, vergelijken en berekenen. De begeleider tracht hierbij de leerstof en de
Brede harmonische vorming wiskundige ervaringen te verwerken in 'lesmateriaal', strevend naar de doelen
Actief leren uit het leerplan. De mate van balans tussen het gebruik van het
onderwijsleerpakket en het levend rekenen is wisselend en sterk afhankelijk van de persoonlijke inzichten van de begeleiders.

Tijdens de praatrondes en de onderzoeken kunnen er wiskundige inhoud en aspecten aan bod komen. In het weekplan zijn verschillende 'instructiemomenten' voorzien. Om meer systematisch en (gradueel) opbouwend te werken introduceerde het team dit schooljaar een onderwijsleerpakket als leidraad. Het gebruik ervan moet leiden tot een meer inhoudelijke samenhang en

continuïteit en de onderliggende domeinen op een gestructureerde manier aan bod brengen. De begeleiders geven aan te streven naar de volledigheid van het aanbod, maar gaan in de klaspraktijk voorbij aan de visie en uitgangspunten van het leerplan, dat te weinig als referentiekader wordt gebruikt. In de klasobservaties waren de principes van actief, handelend leren zichtbaar, maar kreeg het werken met concreet materiaal om wiskundige inzichten te verwerven soms weinig aandacht. Meten en metend rekenen gebeuren actief en in concrete situaties. Wiskundige kennis, inzichten en vaardigheden in verband brengen met betekenisvolle situaties en een onderzoeksgerichte ingesteldheid ontwikkelen komen aan bod en de samenhang met andere leergebieden is zichtbaar. Toch vervallen de meeste begeleiders tijdens de instructiemomenten in leerkrachtgestuurd lesgeven om de leerlingen vervolgens werkbladen te laten invullen.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

Wekelijks voorzien de begeleiders voldoende (instructie)tijd en passen een vorm van gedifferentieerd leren toe. Op basis van hun beginsituatie en vorderingen worden de leerlingen in elke graadklas gegroepeerd. De begeleider is verantwoordelijk voor de praktische organisatie en de inhoudelijke benadering van de niveauwerking. Differentiatie weerspiegelt zich op het niveau van de groepssamenstelling en de aangeboden oefeningen. Alle leerlingen verwerken dezelfde basisleerstof, al dan niet aangevuld met verdiepingsoefeningen. Binnenklasdifferentiatie komt weinig voor.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende en degelijke materialen, zoals diverse meetmaterialen en individueel werk- en oefenmateriaal. In sommige klassen is er aandacht voor de visualisatie van een aantal referentiekaders voor wiskunde. Afspraken rond een gelijkgerichte voorstelling en het gebruik ervan ontbreken vooralsnog.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Tijdens de instructiemomenten observeren de begeleiders welke leerlingen de beoogde kennis of vaardigheden onder de knie hebben of extra instructie of inoefening nodig blijken. Individueel rekenwerk wordt in wisselende mate nagekeken en met de nodige feedback voorgelegd. Onvoldoende begrepen leerstof wordt in principe opnieuw klassikaal behandeld. Ook ouders worden bij het inoefenen van de leerstof ingeschakeld om de automatisering thuis in te oefenen.

De begeleiders noteren hun observaties als persoonlijke bevindingen in de loop van het traject. Het is nog onduidelijk of en welke criteria alle teamleden hierbij vooropstellen. Het is nog geen verworvenheid hierbij na te gaan in hoeverre de leerplandoelen en de graduele opbouw van de leerstof richtinggevend zijn.

De begeleiders gebruiken in wisselende mate en op verschillende wijzen de toetsen van het onderwijsleerpakket om de vorderingen van de leerlingen na te gaan. Hierover maakten ze onderling nog weinig afspraken. Opmerkelijk is dat het schoolteam - met het oog op de interne kwaliteitszorg - deze gegevens nog weinig op het niveau van de klasgroep of de school analyseert. Nochtans zijn de resultaten voor wiskunde van een aantal leerlingen op het einde van hun leertraject in de lagere school beneden de verwachtingen.

De school maakt geen gebruik van genormeerde tests voor wiskunde om de ontwikkeling van de eigen leerlingen te kunnen vergelijken met representatieve referentiegroepen.

De gegevens over de resultaten en vorderingen van de leerlingen vanuit observaties zijn in de rapportering erg algemeen en weinig doelgericht geformuleerd. De beoordelingscriteria zijn niet transparant en de feedback wordt veeleer gevoelsmatig geformuleerd. Dat maakt dat ook deze gegevens weinig valide en betrouwbaar zijn om het bereiken van de eindtermen via de

leerplandoelen uit af te leiden.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Het schoolteam bespreekt zorgleerlingen op overlegmomenten om individuele groeiplannen uit te werken en eventueel sticordimaatregelen vast te leggen. Hierin zijn vaak ook aspecten van wiskunde opgenomen. Het is niet steeds transparant hoe in zowel de documenten als de praktijk differentiatie tussen verschillende leeftijden en niveaus binnen een bepaalde graad vorm krijgt. Bij de instructie en het zelfstandig werk differentiëren de begeleiders naar het verschil in individuele verwachtingen, maar de concretisering ervan is niet steeds duidelijk.

De keuze voor graadgroepen houdt een structurele vorm van differentiatie in. Hierbij is het verwerven van basis-, verdiepings- of uitbreidingsinhouden een duidelijke invalshoek. Toch zijn er nog wezenlijke verschillen tussen de begeleiders in het bijkomend differentiëren in onder meer tempo, ondersteuning en werkvormen. Het team gaat ook voorbij aan afstemming over de didactische basisprincipes om leerlingen meer wiskundig te laten handelen met concreet materiaal en zo tot inzichtelijk rekenen te komen. Het mist op die manier onder meer kansen om de brede, klasinterne basiszorg optimaal uit te werken en de noodzakelijke basisondersteuning te geven aan leerbedreigde kinderen.

Begeleiding
Sociale en emotionele
begeleiding
School- en klasklimaat

De stimulerende aanpak, de begeleiding en de mondelinge feedback vanuit een positieve grondhouding bevorderen de interactie en dragen bij tot het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise

Onderling overleg en uitwisseling binnen de concrete klaspraktijk leiden nog zeer beperkt tot een verticale opbouw en samenhang tussen de verschillende graden. Het team voerde weliswaar in de ganse school gelijktijdig een onderwijsleerpakket in, maar maakte hierbij weinig afspraken op vlak van de didactische aanpak binnen het leergebied. Er liggen dan ook nog heel wat uitdagingen om een systematische kwaliteitsborging en een effectieve kwaliteitsverbetering binnen dit leergebied te realiseren.

3.1.1.7 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie in onvoldoende mate. Bij zowel de planning, de uitvoering, de evaluatie als de zorgbreedte krijgen deze een te beperkte plaats.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De eigenheid en de pedagogisch-didactische principes van het Freinetonderwijs stemmen sterk overeen met de algemene doelstellingen en de kenmerken die het leerplan voor wereldoriëntatie vooropstelt. Het team van de lagere afdeling stelt een werkelijkheidsgericht en horizontaal samenhangend onderwijsleeraanbod voorop, waarbij leerlingen vele kansen krijgen om het onderwijsaanbod mee te bepalen en zelfstandig en zelfgestuurd onderwerpen te exploreren, te experimenteren en (leer)ervaringen op te doen.

De begeleiders slagen er evenwel voor wereldoriëntatie onvoldoende in om de leerplandoelen voor de verschillende domeinen van het leergebied te realiseren. Ze trachten algemeen wel tegemoet te komen aan de visie en de basisprincipes van het leerplan, zoals onder meer het vertrekken vanuit de leef- en ervaringswereld en de inbreng van de leerlingen en de geïntegreerde en multiperspectieve benadering van het onderwijsaanbod. Hoewel leerlingen kansen krijgen om actief en interactief te leren en verantwoordelijkheid om het eigen leren in handen te nemen, kan het nieuwe team nog groeien in het creëren van mogelijkheden om algemene (onderzoeks)vaardigheden binnen een actieve en interactieve leeromgeving te ontwikkelen.

De interesse van de leerlingen vormt het uitgangspunt voor het aanbod voor wereldoriëntatie en geeft aanleiding tot de keuze van projecten en onderzoeken. Bij de planning ervan bewaken de begeleiders de nauwkeurigheid en haalbaarheid van de onderzoeksvragen en bouwen ze vanuit hun eigen perceptie van het onderwerp enige diepgang in het onderzoek in, waardoor tot op zekere hoogte inhouden ervan overeenstemmen met deze in de leerplandoelen. Project- en keuzetaakperiodes wisselen elkaar af. Tijdens beide hebben de leerlingen inspraak en een inbreng in de bepaling en de uitwerking van het onderwerp, de inhouden en - afhankelijk van de beginsituatie – de werkvormen. De begeleiders ondersteunen het proces vanaf de eerste oriëntatie. Ze bieden hulp bij de formulering van (onderzoeks)vragen, de bepaling van de werkvormen, de verwerking van de inhouden en de presentatie van de resultaten. De actualiteit en de interesses van de leerlingen vormen daarnaast ook het uitgangspunt voor meer cursorische activiteiten, waarbij de leerlingen echter veelal op het niveau van kennisverwerving blijven.

De keuzetaken bieden individuele leerlingen waardevolle kansen tot een zelfstandig onderzoekje op basis van interesse(s). De begeleiders verwachten dat de leerlingen het onderwerp exploreren, informatie opzoeken, ordenen en presenteren. De mate waarin deze de keuzetaken evenwel diepgaand uitvoeren en presenteren en de inhoud ervan bij hen beklijft, vertoont duidelijke verschillen en is afhankelijk van de al dan niet duidelijke verwachtingen van de leerlingen en de begeleider. In hoeverre alle leerlingen kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes verwerven, varieert dan ook te sterk om de realisatie van de bij de keuzetaken vooropgestelde (leerplan)doelen impliciet te garanderen.

Bij de verdere voorbereiding van een project of onderzoek inventariseren de begeleiders de mogelijke inhouden per leergebied en/of domeinen en streven een multiperspectieve benadering na. Verruiming en verdieping van het onderwerp op basis van een doordachte keuze van leerplandoelen gebeuren alsnog niet. Het leerplan wordt uitzonderlijk gebruikt als informatiebron, maar niet als referentiekader om de door de leerlingen weerhouden onderzoeksvragen hieraan te relateren en de volledigheid, de diepgang en de graduele opbouw van de leerplannen intentioneel te realiseren.

Voor de planning van het onderwijsaanbod en -proces gebruiken de begeleiders in wisselende mate de graadeigen (leerplan)doelen om activiteiten en inhouden voor de verschillende domeinen in kaart te brengen. Sommigen hanteren een 'turflijst' om de behandelde onderwerpen en de aan bod gekomen (leerplan)doelen op te lijsten. Er zijn echter nog weinig afspraken over leerinhouden die periodiek en veeleer cursorisch aan bod moeten komen omdat ze meestal niet ontstaan vanuit de natuurlijke interesses van de leerlingen. Er zijn ook weinig criteria om te beoordelen of inhouden of doelen, variërend van terloops ter sprake gekomen tot diepgaand behandeld, aan bod zijn gekomen. Mede daardoor kunnen de begeleiders niet aantonen dat ze met hun leerlingen de leerplandoelen van de verschillende domeinen bereiken. Uit de voorgelegde planningsdocumenten en het leerlingwerk blijkt dat de domeinen techniek, tijd, ruimte en verkeer weinig voorkomen in het aanbod binnen de leergroepen.

De begeleiders houden op dit moment te weinig rekening met de intentionele realisatie van de leerplandoelen bij zowel de planning, de uitvoering, de evaluatie en de zorgwerking. Het leerplan voor wereldoriëntatie vormt geen expliciet referentiekader om het onderwijsleeraanbod en -proces op een doelgerichte manier te enten op de maatschappelijke verwachtingen. Het team baseert zich voornamelijk op een globaal overzicht van inhouden die aan bod komen. Het zet

deze informatie af tegen de keuze van nieuwe projecten en onderzoeken om overlappings te vermijden en meer diepgang in de inhouden aan te brengen. Deze focus op inhouden belemmert echter te sterk de volledigheid, de graduele opbouw, de didactische frequentie én de diepgang waarmee de leerplandoelen met het oog op het bereiken ervan aan bod dienen te komen.

Op dit moment gebruikt het team de leerplandoelen veeleer om de door de leerlingen gekozen onderwerpen en bijbehorende inhouden te legitimeren dan dat ze richtinggevend of meebepalend zijn voor het onderwijsaanbod en het onderwijsleerproces. Het team heeft het nog moeilijk om aan de leerplandoelen hun correcte betekenis te verlenen en er een passende en voldoende diepgaande didactische benadering bij te ontwikkelen.

Tijdens de uitvoering krijgen de leerlingen veel kansen om een antwoord te zoeken op de onderzoeksvragen. De begeleiders stimuleren zeer sterk de ontwikkeling van een leergierige houding en bieden daartoe mogelijkheden tot exploreren, informatie opzoeken, ordenen en presenteren. Sommige onderwerpen worden door de hele groep grondig onderzocht en besproken, terwijl andere terloops ter sprake komen of door een beperkt aantal leerlingen worden uitgediept.

Opmerkelijk is de aandacht van het schoolteam voor initiatieven in het kader van milieu- en gezondheidsopvoeding. Zo voert de school een duidelijke politiek omtrent gezonde dranken en voeding en krijgen de leerlingen verantwoordelijkheid voor onder meer de moestuintjes en de kippen, waardoor ze zich bewust worden van het belang van de aandacht en de zorg voor planten en dieren.

Het team is zich bewust van de uitdaging om de schooleigen visie op Freinetonderwijs en de graduele realisatie van de leerplandoelen met elkaar te verzoenen. Het staat dan ook prioritair voor de opdracht om het leerplan wereldoriëntatie diepgaand te implementeren in het onderwijsleeraanbod en -proces.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

Hoewel de nodige onderwijsleermiddelen beschikbaar zijn, kan de informatie over de materiële vereisten in het leerplan richtinggevend zijn voor de vervollediging van het didactisch materiaal. De integrerende benadering die het leerplan vooropstelt en de nadruk die het legt op de verwerving van inzichten en de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes vormen hierbij belangrijke invalshoeken. De wijze waarop de tijd- en ruimtekaders en andere sporen van het wereldoriënterend onderwijs in het klasbeeld aanwezig zijn, is sterk afhankelijk van de begeleider. Dit hypothekeert het gebruik van deze kaders om een leeromgeving te creëren, waarmee bij de leerlingen het ruimtelijk en historische besef voldoende groeikansen krijgen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De begeleiders van de lagere afdeling evalueren niet expliciet de mate waarin de leerlingen de leerplandoelen van wereldoriëntatie bereiken. Deze doelen, veelal eenzijdig vanuit 'onderzoeken' benaderd, zijn ingebed in de beoordeling van de algemene vaardigheden binnen de projecten.

Bij de evaluatie tracht het team in toenemende mate een kijk te ontwikkelen op wat leerlingen hebben verworven. Deze evaluatie gebeurt voornamelijk op basis van de verwerking en de presentatie van de inhouden uit de projecten, keuzetaken, praatrondes, een quiz of een occasionele schriftelijke 'toets' op het einde van een leertraject. Het permanent in kaart brengen van de beginsituatie

van de leerlingen met het oog op verdere kennisverwerving en ontwikkeling van inzichten, vaardigheden en attitudes op basis van het leerplan gebeurt nog weinig. Ook de mate waarin de evaluatiegegevens leiden tot een gedifferentieerd of op remediëring gericht aanbod is nog zeer beperkt.

De focus op de ontwikkeling van algemene (onderzoeks)vaardigheden en de beperkte gerichtheid op de realisatie van de domeinspecifieke leerplandoelen komen eveneens tot uiting in de evaluatie. De begeleiders besteden vooral aandacht aan de evaluatie van het leerproces en de ontwikkelde vaardigheden, waarbij zowel de leerlingen als zijzelf reflecteren over de uitgevoerde activiteiten en feedback geven over elkaars functioneren binnen het project of het onderzoek. Heel wat werkvormen en activiteiten bieden intrinsiek mogelijkheden om zowel het proces als het product tot op zekere hoogte te evalueren, maar worden niet altijd benut.

Het team reflecteerde nog weinig over de kwaliteit van de evaluatie(praktijk). De verdere optimalisering en verfijning van het onderwijsaanbod en –proces waren in het verleden nog weinig onderwerp van reflectie om de volledigheid en de diepgang waarmee leerplannen aan bod komen in kaart te brengen.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Een gerichte evaluatie van de realisatie van de leerplandoelen voor de verschillende domeinen ontbreekt, wat ook de zorgbrede en zorgverbredende werking voor dit leergebied hypothekeert.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

Het team van de lagere afdeling is zich bewust dat er hen nog meerdere uitdagingen voor dit leergebied wachten. Toch ontbreken momenteel toekomstgerichte, planmatige aanpakstrategieën met het oog op leerplanstudie of andere vorming voor dit leergebied.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Op 16 maart 2015 voerde de onderwijsinspectie in het kader van de erkenningsvoorwaarden een controle van de nieuwe vestigingsplaats uit qua bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Deze controle resulteerde in een ongunstig verslag waarbij werd gestipuleerd dat de instelling de geformuleerde tekorten diende weg te werken.

Een nieuwe controle tijdens de schooldoorlichting van 25 tot en met 28 april 2015 wees uit dat de school vrijwel alle fundamentele tekorten inzake bewoonbaarheid en veiligheid had weggewerkt.

De school besteedt in groeiende mate aandacht aan de organisatie van een beleid m.b.t. bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Op dit moment is het beleid voornamelijk gericht op de opwaardering van de bestaande infrastructuur. Een ouder ondersteunt de coördinator als lokale preventieadviseur die als een 'goede huismoeder' de zaken opvolgt en coördineert. Hoewel het concrete beleid inzake bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne op dit moment globaal voldoet, is het aangewezen om een meer systematische, gestructureerde en volledige aanpak van het plaatselijke beleid te realiseren.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhankelijk zijn	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

Doelgerichtheid Het prioriteitenplan is sterk gericht op het verwerven van inzichten en vaardigheden om de visie van Freinet te concretiseren binnen de schoolwerking. Het bevat nog weinig initiatieven tot professionalisering op het vlak van de specifieke didactische aanpak binnen de leergebieden en geeft in beperkte mate richting aan de keuze voor pedagogische studiedagen en nascholingen en aan de inhoud van teamvergaderingen. Zo staat momenteel de implementatie van het leerplan wereldoriëntatie in de focus, maar de wijze waarop het team zich dit leerplan eigen zal maken en welke strategie het beleid wil hanteren om inzichten ingang te doen krijgen in de praktijk, worden nergens geëxpliciteerd. De begeleiders bestuderen de leerplandoelen vooral op individueel initiatief en de visie, de uitgangspunten en de concretisering ervan in de praktijk zijn vooralsnog niet teamgericht benaderd.

De gekozen prioriteiten zijn algemeen van aard en te weinig gekoppeld aan interne kwaliteitsverbetering, zoals de optimalisering van het pedagogisch-didactisch handelen van de begeleiders. Bovendien verlopen de aanzet, introductie, implementatie en verankering weinig stapsgewijs. Individuele nascholingen situeren zich vooral binnen Freinetopleidingen en het professionaliseringstraject van het (beginnend) personeelslid. Ze zijn evenwel weinig gekaderd binnen de schooleigen prioriteiten op vlak van leerplanimplementatie.

Het intern leiderschap moedigt de gezamenlijke groei op het vlak van professionalisering aan. De bereidheid om geregeld individuele nascholing te volgen is bij alle begeleiders aanwezig.

Ondersteuning De tweewekelijkse teamvergaderingen omvatten zowel onderwijskundige als praktisch-informatieve items. Het team ervaart de vanuit de eigen onderwijskoepel georganiseerde netwerken positief en ondersteunend. De inhoud en staan echter niet steeds in relatie tot de schooleigen prioriteiten. Toch bieden deze initiatieven kansen tot collegiale ontmoetingen en informele uitwisseling van praktijkervaringen. De teamleden geven aan steun te ondervinden van elkaar en van de coördinator. Ze ervaren de functioneringsgesprekken met de coördinator en de collegiale ondersteuning als nuttig voor de eigen professionalisering. Overleg en intervisie leiden tot nieuwe kennis en inzichten.

Het benutten van de interne expertise leidt enigszins tot wederzijdse uitwisseling van kennis, inzichten en/of vaardigheden, maar nog te beperkt tot meer onderlinge afstemming binnen de groepswerking van de verschillende teamleden. Veelvuldig informeel en formeel overleg spelen een belangrijke rol in het ontwikkelingsproces van de school. De teamleden zijn zich bewust dat 'samen school maken' een belangrijke voorwaarde is om hedendaags en kwaliteitsvol onderwijs te organiseren. Dit besef heeft evenwel nog een beperkte invloed op de ontwikkeling en gerichte aanwending van interne deskundigheid en op de collegiale samenwerking.

Doeltreffendheid De transfer en verankering van kennis en inzichten uit studiedagen, gesprekken en intervisie in de kleuterwerking verlopen vlot. In de lagere afdeling is het veeleer persoonsgebonden of en in welke mate opgedane inzichten ingang vinden in de dagelijkse werking en lijken de afspraken in de groepswerking nog minder verankerd.

De openheid binnen het team biedt een draagvlak om de deskundigheidsbevordering periodiek en kwaliteitsvol te evalueren. Zowel het proces als het effect van de ondernomen deskundigheidsbevorderende initiatieven worden weinig diepgaand doorgesproken. Om die reden leidt het teamoverleg te beperkt tot het concretiseren en bijsturen van het schooleigen prioriteitenplan én het bijbehorend nascholingsplan.

De kansen om deskundigheidsverhoging van teamleden te optimaliseren zijn nog weinig onderwerp van bespreking en evaluatie. De coördinator wil investeren in de verdere uitbouw en bestending van een open schoolcultuur met als voornaamste pijlers de gezamenlijke doelgerichtheid en onderlinge afstemming. Er is op dit ogenblik te weinig structurele opvolging en coaching van de begeleiders om de onderwijskundige en organisatorische vernieuwingen te ondersteunen en te faciliteren.

Ontwikkeling De coördinator tracht structureel de maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen te volgen en streeft ernaar hiermee in het (toekomstig) beleid rekening te houden. Voor een verdere kwaliteitsvolle schoolontwikkeling is een stabiel personeelsbestand cruciaal. De procedure van het schoolbestuur om in dit verband een werfreserve aan te leggen is waardevol. Het schoolteam heeft eveneens nood aan duidelijke kaders voor kwaliteitsvol onderwijs en de realisatie van het eigen pedagogisch project. Hierbij kan teruggrijpen naar de vakdidactiek de basis vormen voor het pedagogisch-didactisch functioneren van de begeleiders.

Het schoolteam beoordeelt haar professionaliseringsbeleid nog minder doelgericht en benut nog beperkt de kansen van externe begeleiding op vlak van onderwijskundige vernieuwingen of ontwikkelingen in functie van het schooleigen prioriteiten- of nascholingsplan.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid In de kleuterafdeling voeren de begeleiders een (leerplan)doelgerichte observatie uit voor verschillende domeinen van meerdere leergebieden. Ze tonen hierbij een sterke aandacht voor de totale persoonsontwikkeling van de kleuters. Ze benutten deze informatie om binnen de klasgroep te differentiëren en om gerichte zorginterventies te organiseren. De registratie van relevante informatie in het kindvolgsysteem draagt bij tot een duidelijke beeldvorming van de ontwikkeling van de kleuters.

De focus van de meeste begeleiders in de lagere afdeling is gericht op de evaluatie van de mate waarin leerlingen Freinetgerelateerde vaardigheden ontwikkelen. Hoewel heel wat van de hierbij gebruikte werkvormen kansen tot zinvolle en diepgaande evaluatie bieden, benutten ze deze meestal niet. Het team stelt slechts uitzonderlijk concrete doelen of criteria voorop. Evaluatie wordt te weinig gezien als een afzonderlijke fase in het didactisch proces. Het team heeft de perceptie dat een leerstof- en prestatiegericht

onderwijsleeraanbod en -proces een negatieve invloed hebben op het welbevinden van de leerlingen. Deze visie beïnvloedt de doelgerichtheid van de evaluatie als middel om het didactisch handelen of de leerbegeleiding aan te sturen.

De begeleiders hechten veel belang aan de zelfevaluatie van de leerlingen waarbij deze ruime kansen krijgen om kritisch te reflecteren over hun betrokkenheid, welbevinden en de aard van de beleving van het klasgebeuren en de onderwijsactiviteiten.

Het team van de lagere afdeling slaagt er nog minder in om passende en gevarieerde evaluatievormen te hanteren om de beginsituatie en de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen. Het maakte nog weinig afspraken over de wijze van evalueren binnen de verschillende klasgroepen, waardoor dit meestal persoonsgebonden is en veelal in vrij algemene bewoordingen verloopt. Hoewel voor verschillende leergebieden de meeste domeinen minstens worden aangeraakt, blijken 'wereldoriëntatie' en 'muzische vorming' buiten de scope van gerichte evaluatie te vallen.

Ondersteuning De bevindingen van de kleuterbegeleiders leiden veelal tot bijsturing van de eigen aanpak en de inrichting van de hoeken als bijzondere ondersteuning voor individuele of groepjes kleuters. De begeleiders screenen periodiek het welbevinden en de betrokkenheid en gebruiken hierbij een beoordelingschaal.

In de lagere afdeling varieert in verband met de screening van de competenties het gebruik van instrumenten van zelfgemaakte en methodegebonden 'toetsen' tot korte peilingen naar wat is verworven. Het is niet transparant hoe de bevindingen van de begeleiders leiden tot verfijning van de beeldvorming en bijsturing van de eigen aanpak of resulteren in interventies in het leerproces van de leerling.

Doeltreffendheid De 'rugzak' in de kleuterafdeling geeft begeleiders en ouders een duidelijke kijk op de vorderingen en sterke kanten, maar ook op de behoeften van de kleuter. De concrete verwoordingen stellen de begeleiders in staat in te spelen op de noden van de kleuter en de nodige interventies gericht uit te voeren, wat de doeltreffendheid verhoogt.

In de lagere afdeling bevat deze 'rugzak' informatie over verschillende domeinen en deelaspecten, maar door de vrij algemene registratie van observaties is deze weinig bruikbaar om noodzakelijke interventies uit af te leiden en doeltreffende bijsturingen te realiseren. De mate waarin de lagere afdeling zowel formatieve als summatieve evaluaties gebruikt om de doeltreffendheid van het onderwijsleeraanbod en -proces te beoordelen en bij te sturen, is nog veeleer beperkt. De verdere optimalisering van het gebruik van de leerplannen kan bijdragen tot de doelgerichtheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het onderwijs.

Ontwikkeling Vanuit het schooleigen traject en het groot aantal personeelwissels investeerde de school sterk in de Freinetopleidingen. De aandacht voor de gelijkgerichtheid in de wijze waarop ze haar onderwijsleerproces en specifiek de evaluatiepraktijk daarbinnen benadert, wordt daardoor belemmerd. Mede hierdoor slaagt het team er minder in om kritisch te reflecteren over de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk binnen de school. Een analyse van de effectiviteit en efficiëntie van de eigen aanpak in deze, met het oog op de verbetering ervan, kan de functionaliteit van de evaluatiepraktijk nog sterk verhogen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De nieuwe coördinator investeerde in participatief leiderschap, waardoor gerichte aansturing, opvolging en coaching niet tot de eerste prioriteiten behoren. De beleidsvoering van de school situeert zich in een context van respect voor de professionele autonomie van de begeleiders. Daardoor krijgt de onderwijspraktijk een sterke invulling vanuit individuele perceptie en minder vanuit actuele inzichten, de leerplannen of een gezamenlijk gedragen visie.

Toch voelen teamleden – evenals de coördinator – de noodzaak te investeren in het beleidsvoerend vermogen van de school en in een professionele kijk op de visie, de basisprincipes en de concrete doelen van de decretale eindtermen. Ook de verschillen in de mate waarin begeleiders het onderwijsleeraanbod en -proces vorm geven, dienen in kaart te worden gebracht.

De kleuterbegeleiders vinden elkaar vanuit de gedeelde benadering van hun opdracht en vanuit de openheid om samen activiteiten uit te werken. Zij slagen er in groeiende mate in hun onderwijsleeraanbod en -proces aan te passen aan de actuele verwachtingen. Via zowel informele als formele overlegmomenten creëren ze onderlinge afstemming en gelijkgerichtheid in ‘denken en doen’. Ze delen hun bezorgdheid omtrent de ontwikkeling van de kleuters en over de algemeen geldende thematische, onderwijskundige benadering van hun praktijk.

Het team van de lagere afdeling ervaart vooralsnog minder de noodzaak om de pedagogisch-didactische werking in vraag te stellen en met de nodige diepgang te verbeteren. Het komt daardoor ook moeilijk tot een aanpassing en actualisering van het onderwijsleeraanbod en -proces. De relatieve autonomie van individuele teamleden leidde tot een eigen perceptie op hun rol als leerkracht en op de wijze waarop ze voor hun leergroep het onderwijsleeraanbod en -proces plannen, uitvoeren, evalueren en bijsturen. Er liggen nog heel wat uitdagingen om op een open en constructieve manier kritisch en diepgaand te reflecteren over de eigen onderwijskwaliteit.

Het is echter van wezenlijk belang de pedagogische aansturing van het team doelgericht op te nemen. Enkel zo kan de ontwikkeling van een eigen kwaliteitszorgsysteem en een bijbehorende strategische aanpak van veranderingen en vernieuwingen gestructureerd worden opgenomen. De huidige aanpak, in casu een te indirecte manier van richting geven – ingegeven door welke context ook –, leidt slechts in beperkte mate tot resultaten. Het is noodzakelijk teamleden aan te spreken op hun individuele verantwoordelijkheden en gericht te sturen. Ook de structurele organisatie leidt nog onvoldoende naar een ruimer en sterker beleidsmatig draagvlak met langdurige impact op onderwijskundig gebied. Dit realiseren vraagt van het team een gezonde dosis zelfkritiek.

Het beleidsvoerend vermogen van de school is momenteel beperkt, maar vormt een gedeelde verantwoordelijkheid van het team. Actuele inzichten over het belang van de ontwikkeling van een sterk beleidsvoerend vermogen om hedendaags onderwijs te (kunnen) verstrekken zijn weinig zichtbaar. Een duidelijk intern leiderschap is nodig. Een heldere communicatie over de gestructureerde en strategische manier waarop de schooleigen pedagogiek doel

en richting geeft aan de school- en klaswerking, evenals een open instelling van iedereen, zijn pertinente voorwaarden. De studie en bespreking van vernieuwingen, de ontwikkeling van een adequate implementatiestrategie en de organisatie van diepgaande, taakgerichte gesprekken met het oog op het samen school maken vormen belangrijke uitdagingen voor de (nabije) toekomst.

- Visieontwikkeling** De visie van de school verwijst naar 'eenheid in diversiteit'. Momenteel reflecteert het team van de lagere afdeling te weinig kritisch over de planmatige aanpak van verbeteringen en vernieuwingen. Een innovatiestrategie die vertrekt vanuit visieontwikkeling en gezamenlijke professionalisering heeft nog duidelijke groeikansen. De stapsgewijze concretisering van een prioriteitenplan moet duidelijkheid brengen over het tijdspad en de rol die de begeleiders hierin moeten opnemen.
- Het team toont zowel in de praktijk als in de verantwoording van haar opdracht een impliciete visie op opvoeden en onderwijs en op de specificiteit van de eigen school. De visie is in de werking aanwezig, maar niet altijd even uitgesproken geëxpliciteerd of gedefinieerd. Grote krachtlijnen zijn welbevinden en betrokkenheid van zowel leerlingen als begeleiders, een sterke aandacht voor sociaal-emotionele begeleiding en een degelijke basisvorming.
- De ontwikkeling van een gezamenlijk gedragen en gedeelde visie op 'leren en onderwijzen' vormt een belangrijke prioriteit.
- Besluitvorming** Het schoolteam huldigt een open overlegcultuur via (in)formeel overleg. De coördinator opteert voor een proces van schoolwerkplanning om onderwijskundige aspecten onder de aandacht te brengen, te actualiseren en te verankeren in de werking. De continuïteit en dynamiek binnen het ganse team zijn belangrijke voorwaarden voor het gelijkgericht concretiseren van de schooleigen visie.
- De school heeft als 'lerende organisatie' nog duidelijke groeikansen. De heersende schoolcultuur en het participatieve karakter belemmeren enigszins de besluitvorming. Het prioriteiten- en nascholingsplan bouwt te weinig procesmatig aan een schooleigen verbetertraject binnen de contouren van het opvoedingsproject. Bevindingen uit interne en externe evaluaties leiden in te geringe mate tot eventuele bijstellingen.
- Kwaliteitszorg** De interne kwaliteitszorg krijgt momenteel minder aandacht. Enerzijds heeft de school een nog te beperkte historiek om al op schoolniveau conclusies te trekken over bepaalde aspecten van de werking. Anderzijds mist ze de nodige instrumenten om in de toekomst een aantal elementen in kaart te brengen, te analyseren en hieruit verbeterpunten en -acties af te leiden. De huidige evaluaties gaan vooral over organisatorische aspecten en hebben minder betrekking op het al dan niet bereiken van vooropgestelde doelen. De interne kwaliteitscontrole is nog weinig gebaseerd op beschikbare outputgegevens. Het vormt een uitdaging om op schoolniveau de informatie uit onder meer geobjectiverde observatiegegevens, resultaten van toetsen en het leerlingvolgsysteem grondig te analyseren met het oog op (het verbeteren van) de eigen onderwijskwaliteit.
- GOK- en zorgbeleid** Het schoolteam baseert haar zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op data die de meest relevante noden van leerlingen in kaart brengen. De school heeft een correct beeld van het aantal leerlingen dat vanuit het eerste tot het zesde leerjaar doorstroomt zonder leerachterstand op te lopen en zet gerichte acties op om deze doorstroom te bevorderen. Het team heeft een visie over de wijze waarop het haar zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven, maar organiseert de acties nog minder vanuit operationele doelen. Het heeft in haar

professionaliseringsbeleid nog minder aandacht voor de deskundigheidsbevordering met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de kleuterafdeling streven de begeleiders de ontwikkelings- en leerplandoelen voor Nederlands, wiskundige initiatie en muzische vorming in voldoende mate na.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De begeleiders in de kleuterafdeling reflecteren kritisch over het eigen onderwijskundig functioneren om vanuit de analyse het onderwijsleeraanbod bij te sturen of te optimaliseren.
- Het schoolteam toont een duidelijke gerichtheid op onderlinge ondersteuning en afstemming, waardoor de gelijkgerichtheid in en de kwaliteit van de onderwijspraktijk verder kunnen groeien.
- Het schoolteam zorgt voor een stimulerend pedagogisch klimaat dat bijdraagt tot het welbevinden van de kinderen en de betrokkenheid bij hun leren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De zeer participatieve en democratische structuur creëert een breed draagvlak voor de verdere ontwikkeling van het onderwijskundig en organisatorisch functioneren.
- De wijze waarop de school de tekorten van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving op korte termijn heeft weggewerkt, verdient waardering.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het intentioneel gebruik van de leerplandoelen voor muzische vorming kan in de kleuterafdeling de doelgerichtheid én doeltreffendheid voor dit leergebied nog verhogen.
- De periodieke en gerichte studie van een (deel)leerplan kan in de lagere afdeling bijdragen tot de kritische reflectie over de kwaliteit van het onderwijsleeraanbod en –proces en de gezamenlijke doelgerichtheid optimaliseren.
- Een werkwijze met (leerplan)doelen als referentiekader die op het niveau van de klasgroep en van individuele leerlingen een relevant onderwijsleeraanbod en -proces voorziet, biedt de mogelijkheid om het aanbod te bewaken en een (graduateel) vervolgaanbod te voorzien.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De organisatie van de deskundigheidsbevordering dient niet enkel te resulteren in verhoogde competenties bij individuele begeleiders maar eveneens bij het gehele team. Een strategische benadering houdt onder meer in dat het team aandacht besteedt aan een doordachte keuze, een degelijke organisatie en meer en meer aan een periodieke evaluatie.
- De doelgerichtheid en doeltreffendheid van de evaluatie kunnen zowel op school-, begeleiders- als leerlingenniveau nog groeien, waardoor de evaluatiepraktijk aan kwaliteit kan winnen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleidsvoerend vermogen van de school vertoont nog groeikansen om op zowel onderwijskundig als organisatorisch gebied de eigenheid van Freinetonderwijs en de maatschappelijke verwachtingen op termijn met elkaar te verzoenen.
- Binnen de open beleidscontext kan een planmatig ontwikkelingstraject worden opgezet om de uitdagingen in dit doorlichtingsverslag op een doordachte, strategische manier op te nemen. Overleg, professionalisering, coaching, ondersteuning en opvolging vormen hierbij belangrijke hefboomen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het team van de lagere afdeling moet met de leerlingen de eindtermen van Nederlands, wiskunde en wereldoriëntatie in voldoende mate bereiken. Het staat voor de uitdaging om via visieontwikkeling de nodige gelijkgerichtheid te creëren om de leerplandoelen voor deze leergebieden doelgericht en doeltreffend aan te pakken via de optimalisering van het onderwijsleeraanbod en -proces.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - * voor het **lager onderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor Nederlands, wereldoriëntatie, wiskunde.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **30-04-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de **erkenningvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor het **kleuteronderwijs**.
- voor de **erkenningvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor de **overige erkenningvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Frank VERSTRAELEN de inspecteur-verslaggever	Ine GEERTS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	